

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 1314 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

8. juni 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Arbejdsministeriets grundnotat vedrørende udkast til Rådets direktiv om fastsættelse af supplerende bestemmelser til statuten for Det Europæiske Andelselskab for så vidt angår medarbejderindflydelse.

Grundnotat

Folketingets Europaudvalg
kopi:
Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg

Udkast til Rådets direktiv om fastsættelse af supplerende bestemmelser til statuten for Det Europæiske Andelsselskab for så vidt angår medarbejderindflydelse.

31. maj 2001

Sag nr. 7173-0046

Resumé: Formålet med forslaget er at sikre medarbejderindflydelse i form af information, høring og medbestemmelse i Det Europæiske Andelsselskab (SCE), som er en ny rent fællesskabsretlig konstruktion. Forslaget skønnes at medføre dansk følgelovgivning om medarbejderindflydelse i et SCE, men skønnes ikke at indebære lovgivningsmæssige konsekvenser for medarbejderindflydelsen i nationale andelsselskaber

Som led i stiftelsen af et SCE skal der indgås en aftale om medarbejderindflydelse mellem ledelse og medarbejdere. Hvis der ikke kan opnås enighed træder et sæt referencebestemmelser i kraft. For så vidt angår medbestemmelse sker dette dog kun, såfremt visse betingelser (tærskelværdier m.m.) er opfyldt. Formålet med disse betingelser er at beskytte mindretals eksisterende medbestemmelserrettigheder. Retsgrundlag forventes at være artikel 308.

1. Baggrund.

I foråret 1992 fremsatte Kommissionen et forslag til en forordning vedr. Det Europæiske Andelsselskab (SCE) med tilhørende forslag til direktiv om medarbejdernes indflydelse i et SCE. Forhandlingerne blev i 1995/96 udskudt i lyset af sammenbruddet i forhandlingerne om en statut for Det Europæiske Selskab (SE).

Da det på Det Europæiske råds møde i Nice den 7.-9 december 2000 lykkedes at opnå principiel enighed om en forordning vedr. Det Europæiske Selskab (SE) med tilhørende forslag til direktiv om medarbejderindflydelse i et SE, har det svenske formandskab genoptaget forhandlingerne om Det Europæiske Andelsselskab.

Formandskabet har den 28. marts 2001 fremsat et udkast til direktiv vedr. medarbejderindflydelse i Det Europæiske Andelsselskab (dok. 7527/01). Forslaget er stort set identisk med SE-medarbejderdirektivet.

Formandskabet har ligeledes fremsat forslag til forordning om statut for Det Europæiske Selskab (fastlæggelse af regler for stiftelse af et europæisk andelsselskab).

Det samme retsgrundlag som for direktivforslaget vedr. medarbejderindflydelse i SE-selskabet forventes at finde anvendelse, dvs. artikel 308, hvorefter

forslaget vedtages af Rådet med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

s. 277

Til grund for Rådets valg af artikel 308 som en hjemmel for det tilsvarende direktiv om medarbejderindflydelse i SE-selskabet lå en udtalelse fra Rådets Juridiske Tjeneste.

Udtalelsen lagde særligt til grund, "at bestemmelserne om medarbejderindflydelse i et SE-selskab er helt autonome i forhold til bestemmelserne i medlemsstaternes selskabsret: medarbejderindflydelse i et SE-selskab er udelukkende reguleret ved forordningen, direktivet og de nationale bestemmelser, der er truffet til dets gennemførelse, dvs. med udelukkelse af alle andre eksisterende nationale bestemmelser. Ingen specifik regel vedrørende SE-selskaberne vil derfor berøre medlemsstaternes lovgivning om medarbejderindflydelse i de selskaber, der er stiftet i henhold til national lovgivning."

Derfor fandt Rådets Juridiske Tjeneste, at artikel 137 ikke kunne være et korrekt retsgrundlag, skønt information og høring af samt medbestemmelse for arbejdstagere, som er omhandlet i direktivet, er områder, der er omfattet af artikel 137.

Det skyldes, at de nærmere regler for udøvelsen af Fællesskabets kompetence vedr. information, høring og medbestemmelse, der fastlægges i artikel 137 (fællesskabsindsats, der støtter og supplerer medlemsstaternes indsats, minimumsforskrifter og muligheder for at indføre strengere nationale foranstaltninger), forudsætter en berøringsflade mellem på den ene side direktivforslaget og de nationale bestemmelser, der må træffes til dets gennemførelse, og på den anden side øvrig national lovgivning vedrørende medarbejderindflydelse.

Rådets Juridiske Tjeneste konkluderede på den baggrund, "at det foreslåede direktiv i mangel af andre specifikke bestemmelser i traktaten, der giver Fællesskabet kompetence til at vedtage det foreslåede direktiv, og eftersom der er tale om at virkeliggøre et af Fællesskabets mål inden for fællesmarkedets rammer (dvs. fremme af social- og arbejdsmarkedspolitiske formål ved at sikre medarbejderindflydelse i et SE-selskab), skal det foreslåede direktiv have hjemmel i EF-traktatens artikel 308 (tidligere 235), såfremt Rådet finder Fællesskabets indsats påkrævet."

2. Indhold.

Et europæisk andelsselskab (SCE) er en ny selskabsform i lighed med Det Europæiske Selskab (SE). Stiftelsen af et europæisk andelsselskab skal ligesom Det Europæiske Selskab (SE) ses som et **tilbud** til europæiske virksomheder, hvis aktiviteter falder indenfor flere medlemsstater.

Som stiftelsesformer for et SCE forudses omdannelse af et nationalt andelsselskab til et SCE; stiftelse af et SCE fysiske personer eller af en enkelt retlig enhed og fysiske personer; stiftelse ved fusion og; stiftelse på enhver anden måde.

I forbindelse med etablering af et SCE skal de øverste ledelsesorganer i de stiftende selskaber underrette de ansatte om planerne om oprettelse af et SCE. Til at repræsentere de ansatte nedsættes der et særligt forhandlingsorgan (SFO), der kun består af medarbejdere. SFO nedsættes efter kriterier, der til-

sigter en geografisk proportional repræsentation af medarbejderne i de selskaber, der deltager i stiftelsen.

Ledelsen og SFO skal forhandle om indgåelse af en aftale om information, høring og medbestemmelse i SCE.

Med information menes ledelsens underretning af medarbejderrepræsentanterne om spørgsmål, som vedrører SCE-selskabet selv og ethvert af dets datterselskaber eller bedrifter.

Med høring menes etablering af dialog og udveksling af synspunkter mellem medarbejderne og ledelsen på et tidspunkt, på en måde og med et indhold, som sætter medarbejderrepræsentanterne i stand til at give udtryk for deres mening om det kompetente organs påtænkte foranstaltninger, som der kan tages hensyn til i SCE-selskabets beslutningsproces.

Med medbestemmelse menes medarbejderrepræsentanternes indflydelse i kraft af retten til at vælge eller udpege nogle af medlemmerne af tilsyns- eller administrationsorganet, eller retten til at anbefale og/eller modsætte sig udpegelsen af nogle eller alle medlemmer af tilsyns- eller administrationsorganet.

Der er aftalefrihed under forhandlingerne om information, høring og medbestemmelse, idet forslaget alene indeholder formkrav til indholdet af aftalen.

Eneste undtagelse fra princippet om aftalefrihed er, at aftalen i tilfælde af stiftelse ved omdannelse mindst skal fastsætte samme niveau for alle aspekter af medarbejderindflydelse som det, der findes i det selskab, der skal omdannes til et SCE-selskab.

Udgangspunktet er forhandlinger mellem ledelse og SFO. Kun hvis parterne ikke kan blive enige om en model for medarbejderindflydelse i SCE, finder et sæt tvungne referenceregler om information, høring og medbestemmelse anvendelse, hvis visse nærmere betingelser er opfyldt, jf. nedenfor om tærskelværdier.

Ledelsen kan imidlertid fortryde og vælge helt at undlade at etablere et SCE, hvis parterne ikke kan blive enige om en aftale, og ledelsen ikke ønsker at anvende referencereglerne.

Ligeledes kan det særlige forhandlingsorgan med kvalificeret flertal beslutte ikke at indlede forhandlinger eller at afbryde indledte forhandlinger, og i stedet anvende gældende regler om information og høring af lønmodtagere i de medlemsstater, hvor selskabet har ansatte. Denne mulighed finder dog ikke anvendelse i tilfælde af stiftelse ved omdannelse af et nationalt andelsselskab til et europæisk andelsselskab, hvis der er medbestemmelse i det selskab, der skal omdannes. Eksisterende medbestemmelsesrettigheder opretholdes således.

Ligesom for SE-medarbejderdirektivet fastsættes der tærskelværdier vedrørende medbestemmelse i forbindelse med stiftelse af et SCE

- Sålænge der forhandles, gælder der et krav om kvalificeret flertal ved afstemninger i SFO, når en vis procentdel af medarbejderne ellers ville miste medbestemmelsesrettigheder som følge af aftalen. Formålet er at gøre det vanskeligt at stemme eksisterende medbestemmelsesrettigheder ned.

- Hvis forhandlingerne ikke resulterer i en aftale, skal de tvungne reference-regler om medbestemmelse anvendes, men først når en vis procentdel af medarbejderne ellers ville miste en eksisterende ret til medbestemmelse.

Ved tab af medbestemmelse forstås en andel af medlemmerne af SCE'ets tilsyns- eller administrationsorgan, der er mindre end den største andel, der forekommer i en af de deltagende retlige enheder.

Tærskelværdierne er afhængige af, om der er tale om stiftelse ved fusion (hvor de nationale selskaber ophører med at eksistere) eller "andre stiftelsesformer." Ved stiftelse ved fusion 25% og ved andre stiftelsesformer 50%.

Endvidere kan SFO træffe afgørelse om, at referencebestemmelser alligevel skal finde anvendelse, hvis en eller flere former for medbestemmelse fandt anvendelse i en eller flere af de deltagende retlige enheder og omfattede mindre end de nævnte tærskelværdier. Igen er formålet at beskytte eksisterende medbestemmelseretigheder, men det kræver, at SFO træffer afgørelse herom. Afstemningsreglen må antages at være absolut flertal.

Særlige forhold gælder dog, hvis et SCE stiftes af fysiske personer eller af en enkelt juridisk person og fysiske personer. I så fald skal referencebestemmelserne vedrørende information og høring i den stat, hvor SCE'et har sit registrerede hjemsted finde anvendelse, for så vidt at SCE'et har mindst et datterselskab eller mindst en driftsenhed i en anden medlemsstat.

Det må antages, at medbestemmelsen i således stiftede SCE'er følger nationale regler. Dog fastsættes det, at det eksisterende niveau for medbestemmelse skal opretholdes i tilfælde af, at et SCE skifter registreret hjemsted til en anden medlemsstat.

Et SCE kan ikke registreres, før en medindflydelsesordning eller en informations- og høringsordning for selskabets medarbejdere er valgt.

3. Danske regler.

Efter lov om erhvervsdrivende virksomheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 546 af 20. juni 1996, skal et dansk andelsselskab med begrænset ansvar registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Udover en registreringspligt indeholder loven kun en definition på et andelsselskab. Da der ikke findes en egentlig materiel lovregulering af et dansk andelsselskab, baseres reguleringen udelukkende på vedtægts- og retspraksis samt sædvane for andelsområdet.

I modsætning til danske aktieselskaber indebærer dette, at der ikke findes dansk lovgivning om medarbejderindflydelse i andelsselskabers ledelse. Medarbejderindflydelse baseres således på frivillige aftaler. Der findes ingen opdaterede oplysninger om, hvor mange af andelsselskaberne der har medarbejderrepræsentation.

Information og høring af medarbejderne er heller ikke reguleret af lovgivning, men hviler alene på aftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Der eksisterer en række samarbejdsaftaler, f.eks. samarbejdsaftalen for LO-Kooperationen og samarbejdsaftalen mellem LO og SALA.

Lov om europæiske samarbejdsudvalg gennemfører direktiv om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre arbejdstagerne.

Direktivet er et transnationalt instrument, som forbedrer lønmodtagers muligheder for information og høring i forbindelse med en fællesskabsvirksomhed, som har ansatte i flere lande. Direktivet indeholder ikke regler om medbestemmelse (lønmodtageres deltagelse i ledelsen). Loven finder anvendelse for danske koncerner, som har mere end 1.000 ansatte og som har mindst 150 ansatte i mindst 2 virksomheder i mindst 2 lande.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formandskabet tager i forslaget ikke direkte stilling til forslagets forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet. I lighed med SE-medarbejderdirektivet vil forslaget fremme Fællesskabets økonomiske og sociale mål.

5. Høring.

Forslaget har været sendt til høring i specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål den 17. april 2001.

LO er generelt positiv overfor en statut for Det Europæiske Andelsselskab, herunder direktivforslaget om medindflydelse heri. Med henvisning til hjemmelsgrundlaget i artikel 308 finder LO det kritisabelt, hvis man på et partsnært område som arbejdstagerens information, høring og medindflydelse vælger en hjemmel, der ikke kræver høring af arbejdsmarkedets europæiske parter.

Arbejdstagerne har ikke en lovsikret ret til medbestemmelse i danske andelselskaber. Medbestemmelsen baseres på en række frivillige aftaler, ifølge hvilke arbejdstagerne er repræsenteret i bestyrelsen og repræsentantskabet. LO forudsætter, at rettighederne ifølge disse aftaler ligestilles med lovbaserede rettigheder i direktivet således, at danske arbejdstagere ikke stilles ringere i et europæisk andelsselskab.

LO peger på, at hvis ingen af stiftende enheder har regler om medbestemmelse, så kan der ikke kræves medbestemmelse i Det Europæiske Andelsselskab. LO mener, at dette forhold svækker den frihed, der generelt bør ligge til grund for aftaler om information, høring og medbestemmelse og virker hæmmende for ønsket om at fremme medbestemmelse i andelselskaber i EU.

Med udgangspunkt i artikel 7 A om stiftelse af europæiske andelsselskaber af fysiske personer - evt. i kombination med en enkelt juridisk person - finder LO for så vidt angår medbestemmelse, at det er betænkeligt, at ansatte i de selskaber, som er omfattet af artikel 7 A, skal behandles efter mindre frie og gunstige regler end andre stiftelsesformer, og at tværnational medbestemmelse skal afhænge alene af hjemstedslandets regler. For så vidt angår information og høring sættes aftalefriheden tilsyneladende ud af kraft med denne stiftelsesform, idet referencebestemmelserne herom træder i kraft straks fra registreringen af et sådant aktieselskab. LO mener endelig, at tærskelværdierne skal nedsættes til 10-20%.

Danske Andelsselskaber og SALA finder direktivforslaget meget detaljeret. De understreger, at deres stillingtagen til forslaget ikke præjudicerer organisationernes stillingtagen til selve forslaget om statut for europæiske andelsselskaber.

Danske Andelsselskaber og SALA peger på, at der er afgørende forskel på traditionen for lovregulering i Danmark for hhv. aktieselskaber og andelsselskaber, også for så vidt angår medarbejderindflydelse. Uanset der ikke findes lovregulering af medarbejdernes indflydelse i andelsselskaber i Danmark, viser praksis, at denne indflydelse gennem repræsentation i besluttede organer er blevet sikret på for medarbejderne tilfredsstillende vis.

Det bør vurderes, om medarbejderrepræsentation i andelsselskaber sker på samme måde som i aktieselskaber. I danske andelsselskaber er der tradition for, at medarbejderne er repræsenterede såvel i andelsselskabernes bestyrelser som i repræsentantskaberne. Der er desuden tradition for, at andelsselskabernes bestyrelser har flere medlemmer end bestyrelser i aktieselskaber, hvorfor medarbejdernes andel af bestyrelsesmedlemmerne ofte er mindre i andelsselskaber.

Danske Andelsselskaber og SALA opfordrer til, at forslaget udformes på en måde, der ikke kræver dansk følgelovgivning, men som respekterer nationale aftaler og national praksis. Hermed sikres, at medarbejdere ikke stilles ringere end i dag i forbindelse med dannelsen af et europæisk andelsselskab.

DA kan acceptere, at direktivet om europæiske samarbejdsudvalg skal finde anvendelse, men foretrækker at der både for så vidt angår medbestemmelse og information og høring tages udgangspunkt i de nationale systemer.

En løsning med flere ligeværdige referencemodeller vil sikre mod risikoen for, at en bestemt model får afsmittende virkning på øvrige EU-regler om medarbejderindflydelse.

DA er imod forhandlingstvang, idet det bør være op til den ene eller begge parter at bede om, at regler og/eller en forhandling skal iværksættes. DA finder, at den foreslåede forhandlingsfrist er for kort.

DA kan ikke tilslutte sig de foreslåede definitioner af information og høring. DA finder, at virksomheder under en vis størrelse må være undtaget fra reglerne. Endelig finder DA, at besætningsmedlemmer i handelsflåden bør være undtaget.

6. Tidligere forelæggelser.

Det tidligere forslag til forordning og direktiv har været nævnt til orientering i Folketingets Europaudvalg den 2. juni 1995 og den 1. december 1995. Det her omhandlede udkast til direktiv har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

s. 777

Det vurderes, at forslaget ikke vil gribe ind i de danske samarbejdsaftaler, idet der er tale om at give lønmodtagerne nogle supplerende rettigheder i transnationale sammenhænge i forbindelse med etableringen af et SCE.

For så vidt angår information og høring i danske bedrifter eller enheder kan det ikke udelukkes, at spørgsmål som i dag behandles af danske samarbejdsudvalg i stedet vil blive behandlet i de fora, som foreslås indført. Samarbejdsudvalg vil i øvrigt kunne opretholdes ved siden af de nye fora.

Tilsvarende begrænser direktivet ikke eksisterende ret ifølge dansk praksis vedrørende medbestemmelse i SCE-selskabets datterselskaber, og heller ikke i SCE-selskaber, der udelukkende er stiftet af fysiske personer eller af en enkelt retlig enhed og flere fysiske personer.

Såfremt et SCE samtidig er omfattet af reglerne i direktivet om europæiske samarbejdsudvalg, vil et direktiv om medarbejderindflydelse i et SCE skulle finde anvendelse, medmindre det særlige forhandlingsorgan beslutter ikke at indlede eller at afslutte allerede indledte forhandlinger.

Forslaget vil medføre dansk følgelovgivning om SCE og medarbejderindflydelse heri. Forslaget skønnes derimod ikke at indebære lovgivningsmæssige konsekvenser for medarbejderindflydelsen i nationale andelsselskaber.

Forslaget vil få ubetydelige statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser.

Da forslaget er et tilbud til virksomhederne, kan der ikke gives et skøn over forslagens samfundsøkonomiske konsekvenser.